

Ἡ διασκευὴ τοῦ κ. Βεάκης στοὺς «Ταπεινοὺς καὶ Καταφρονημένους» ποῦ ἀνέβασε τὸ Ἐθνικὸ δὲν ἴσα νοποίησε. Ὁ κ. Βεάκης ἀγάπησε σὰν ἠθοποιὸς τοὺς τύπους τοῦ μυθιστορήματος, καὶ τοὺς διασκεύασε σὲ ρόλους ποῦ ἔδωσαν τὴν εὐκαιρία στοὺς ἠθοποιούς νὰ δείξουν τὶς ἰκανότητές τους. Ἐπίσης ἡ μακρὰ θεατρικὴ πείρα του τὸν βοήθησε νὰ δώσει στὸ ἔργο ζωντανὸ διάλογο. Στὴ διασκευὴ ὅμως αὐτὴ, ἐκτὸς τῶν μοιραίων ἐλλείψεων ποῦ προαναφέραμε, βρισκόμασθε καὶ κατὰ τὸ ἀσύνθετο, καὶ πρὸ παντός ἔλλειψι ἀτμοσφαιρῆς καὶ πνοῆς. Ἡ Δοστογιεφσκὴ φουῖγκα ἔγινε μελό. Βεβαίως ἡ διασκευὴ ἔχει θεατρικὰς ἀρετὰς καὶ θὰ εἶχε πολὺ καλὰ τὴ θέσιν της σὲ ἓνα ἰδιωτικὸ θέατρο. Διάφορα ἄλλωστε θεατρικὰ κατασκευάσματα εὐρωπαϊκῆς προελεύσεως δὲν ἀξιζοῦν νὰ συγκριθοῦν ὅταν ὅμως τὸ Ἐθνικὸ Θέατρο καλεῖ τὸ κοινὸ νὰ τὸ διαπαιδαγωγῆσει φιλολογικῶς, καὶ θέλει, παρ' ὅλο τὸ ἀδύνατον τοῦ πράγματος, νὰ τοῦ μάθει διὰ τοῦ θεάτρου τὸ Δοστογιέφσκι, ὑποθέτω ὅτι ὀφείλει νὰ διαλέξει, ὅ,τι ἐκλεκτότερον ὑπάρχει στὸ ἀχάριστο εἶδος τῶν διασκευῶν. Ἀντιθέτως διάλεξε διασκευὴ ἡ ὁποία ἐκτὸς τῆς ἐξωτερικῆς δράσεως, δὲν διέσωσε τίποτα σχεδὸν ἀπ' τὴν ἐσωτερικὴ ἔννοια τοῦ συγγραφέως. Αὐτὸ ἀποδεικνύεται, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ ἀπὸ τὴ σκηνὴ τοῦ «μυστικὸπαθόνος τρέμου», οὐσιαστικὰ δηλαδὴ ἐνὸς ἀπλοῦ νευρασθενικοῦ φόβου, ποῦ γιὰ νὰ τὸν ἀποδώσει ὁ διασκευαστὴς δὲν ἐδίστασε νὰ παρουσιάσει τὸ φάντασμα τοῦ γέρω-Σμιθ ποῦ ὄχι μόνον ὀμιλεῖ, ἀλλὰ ἔχει καὶ τὴ πρακτικότητά νὰ δώσει τὴ διεύθυνσιν τῆς ἐγκαταλελειμένης ἐγγονῆς. Ρωτιέται κανεὶς ἂν πρόκειται περὶ Δοστογιέφσκι ἢ περὶ Φλαμαριόν.

Μετὰ τὸ Βύρωνα, τὸ φάντασμα τοῦ γέρω-Σμιθ θὰ πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἐφιάλτης τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐθνικοῦ, γιατί καὶ πάλι περὶ τῆς κακῆς τῆς ἐκλογῆς πρόκειται, δεδομένου, ὅτι ὁ κ. Βεάκης εἶχε ὅλο τὸ δικαίωμα νὰ ἀσχοληθῆι ἐρασιτεχνικὰ μὲ τὴ διασκευὴ ἐνὸς ἔργου, τὸ ὁποῖο μάλιστα τοῦ ἔδωσε τὴν εὐκαιρία νὰ παίξῃ τὸ ρόλο τοῦ Ἰκμένιεφ, τοῦ πονεμένου πατέρα, κατὰ τρόπον ποῦ μόνον αὐτὸς ἔχει νὰ παίξῃ καὶ νὰ φθάσῃ στοὺς ρόλους τοῦ εἶδους αὐτοῦ στ' ἀνώτερα σκαλοπάτια τῆς τέχνης. Ἡ Σατφὼ Ἀλζιου ἔδωσε συγκινητικὰ ὅλη τὴ τρυφερότητα τοῦ μητρικοῦ φίλτρου, καὶ ἡ δ. Ἐλένη Παπαδάκη στάθηκε ἰκανοποιητικὰ δίπλα στοὺς δύο ξεχωριστοὺς καλλιτέχνους, καὶ ἔπαιξε δημιουργικὰ τὸ ρόλο τῆς κόρης τῶν Ναστάσας. Στὴν ἀτυχέστατη σκηνὴ τῆς αὐτῆς Μπούμπνοφ ἢ κ. Ραφτοπούλου, καὶ ὁ κ. Λεστούνης ὁ ἐκλεκτός τελίστας τοῦ Θεάτρου, ξεχώρισαν μὲ τὸ χαρακτηριστικὸν παίξιμόν τους. Ὁ κ. Ἀρώνης ἔδωσε καλὰ τὸ πρίγκιπα Βαλκόφσκι, καὶ ἔπαιξε σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα τῆς διασκευῆς, ὅπως ἄλλωστε καὶ ὅλοι οἱ

ἠθοποιοί. Ὁ κ. Καροῦσος ἔκανε μίαν ἀξιόλογον προσπάθειαν. Ὁ κ. Δενδραμῆς ὡς Ἀλιόσα ἔπαιξε καλὰ, καὶ μακρυμαρίστηκε ἄθλια, ἢ κ. Μανωλίδου στὸ ρόλο τῆς μικρῆς Νέλλης ἦταν ἀμίμητη στὶς τρυφερὰς στιγμὰς τῆς.

Τὰ σκηρικὰ ἐντελῶς ἀσυμβίβαστα μὲ τὸ πραγματικὸ πνεῦμα τοῦ ἔργου, τὸ δωμάτιον τοῦ Βάνια δημιουργήσθη κάποιαν ἀτμόσφαιρα, ἀλλὰ δὲ θύμιζε τὸ ἀγινὲς ἀδελανὸν δωμάτιον ποῦ περιγράφει τὸ μυθιστόρημα, ποῦ τοῦ δίνει ἐντονα τὴν ὀλιβερὴ μόνωσιν. Ὅσο γιὰ τοὺς διαφόρους τρούλους, μακρὰ ἀπὸ τοῦ νῆαν συμβολικοὺς καὶ ἐπιβλητικοὺς, ἦταν ἀπλῶς ξεκάθαροι.